



Національний університет  
водного господарства  
та природокористування



Кафедра економічної теорії

# АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

## МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної  
конференції з іноземною участю  
20 квітня 2018 року, Рівне, Україна



ДО 50-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ  
КАФЕДРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Рівне – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА  
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ (Україна)  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (Україна)  
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ ІМЕНІ МИХАЙЛА  
ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО (Україна)  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ» (Україна)  
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)  
ПОЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (республіка Білорусь)

## МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції  
до 50-річного ювілею  
кафедри економічної теорії НУВГП

---

# **«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»**

---

м. Рівне, 20 квітня 2018 року

Рівне – 2018

## **«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»**

---

fulfilled with the political will of the ruling elite, the support of the population and the real aid of international financial organizations. Otherwise, Ukraine will eventually become economically dependent or cease to exist as a sovereign state at all.

1. Світ перебуває на межі прірви? Звіт Мюнхенської конференції з безпеки.  
URL: <http://www.dw.com/uk/...maca=ukr-rss-ukrnet-ukr-all-3816-xml>
2. Сорос: ЄС повинен погрузити Україну в війну – или Україна похоронит ЄС.  
URL: <http://matveychev-oleg.livejournal.com/1733643.html>

**УДК 338-044.922(477)**

Мокрій О.Г., аспірант  
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси  
(Україна)

### **ШЛЯХИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ**

Розвиток ринкової економіки супроводжується циклічними коливаннями та кризовими явищами. Після фінансової кризи 2007-2008 рр. Україна досі не змогла відновити докризовий рівень економічних показників та перебуває у стані глибокої стагнації. Досі залишаються не вирішеними проблеми політичної та економічної стабільності, соціального захисту населення та безробіття. Економічне зростання в умовах трансформаційних зрушень відіграє роль ключового показника розвитку і добробуту будь-якої країни і, як одна з основних макроекономічних цілей, зумовлює необхідність випереджаючого зростання національного доходу порівняно зі зростанням чисельності населення.

Історичне зростання економіки базувалося на екстенсивному типі, тобто на завоюваннях і рабстві (імміграції та офшор – с сучасними його інструментами). Трансформації світового економічного простору спричинили формування нової парадигми промислового зросту за рахунок збільшення продуктивності виробництва та скасовує архаїчний фіксований зв'язок між зростанням населення і виробництва.

Враховуючи, що довгострокове економічне зростання залежить від технологічного зростання, зрозуміло, що країни з вищим рівнем інноваційної діяльності мають переваги. Історія доводить це: саме тому інноваційний Захід домінує в глобальній економіці протягом століть. Статистичні дані свідчать, що протягом останніх десятиліть практично все економічне зростання у США було сформовано інноваційно-місткими галузями: інформаційними технологіями, фармацевтикою, ВПК, хімічною, харчовою та текстильною промисловостями. Загалом у цих галузях зайнято 9% загальних американських трудових ресурсів та 80% усіх інженерів, але зосереджено 85% усіх патентів і 90% досліджень приватного сектору [1]. Саме ці галузі забезпечують економічне зростання США.

Враховуючи вище зазначене, можна дійти висновку про принципову відмінність шляхів формування економічного зростання США та України. Це підтверджує і відмінність структури ВВП, як основного макроекономічного показника економічного зростання. Якщо в США більшість матеріальних благ створюється у сфері послуг (близько 80%), то в Україні – це промисловість (близько 24%). У США більше розвинена переробна промисловість, в Україні – видобувна. У сільсько господарстві України переважає рослинництво, в США - тваринництво [2]. Тому розробка нових шляхів економічного зростання України має не лише враховувати досвід розвинених країн, а й специфіку національних економічних умов.

Глобалізація та вільна торгівля формують нові виклики на шляху економічного зростання країни. Сама по собі вільна торгівля не означає прямого економічного зростання, часто вона є побічним ефектом надлишкового виробництва продукції. Теоретично відкритий ринок підриває передові галузі промисловості, офшоруючи їх у більш дешеві країни, а це може лише завдати шкоди довгостроковому економічному зростанню. Тому історично економічно успішні країни, включаючи Венецію (під час італійського Відродження), Великобританію (під час промислової революції) і США (під час нинішніх трансформацій світового економічного простору) до недавнього часу захищали свої передові галузі від іноземної конкуренції. Цей захист, або в більш широкому сенсі – економічний націоналізм, був історично найбільш успішним торговим режимом [1].

На шляху до економічного зростання Україна має усунути ряд першочергових проблем, таких як:

✓ наявність структурних диспропорцій (у структурі валової доданої вартості домінує сільське господарство, у галузевій структурі

## **«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»**

---

промисловості – харчова промисловість, тобто галузі з потенційно низькою доданою вартістю);

- ✓ висока матеріалоємність виробництва на фоні недостатньої інвестиційної та інноваційної активності підприємств, значного старіння основних виробничих фондів, низька інвестиційна активність підприємств малого та середнього бізнесу;

- ✓ неврахування інноваційного потенціалу територій, відсутність дієвого інституційного забезпечення державної підтримки пріоритетних напрямів, стадій та процесів поширення всіх видів інновацій [3, с.50];

- ✓ низький рівень розвитку інфраструктури виробничого та соціального призначення, обмеженість джерел їх фінансування;

- ✓ система неефективних та непослідовних реформ аграрного сектора, висока частка сировинного виробництва, не вирішене питання ринку землі, рейдерські захоплення малих та фермерських підприємств, слаборозвинене органічне виробництво, забруднення та виснаження сільськогосподарських угідь тощо;

- ✓ демографічна криза, невпорядкованість та інституційна незабезпеченість міграційних процесів, зростання внутрішніх та зовнішніх міграцій, масове «вимирання» сіл, зниження купівельної спроможності та якості життя населення;

- ✓ соціально-політична криза, зниження довіри населення до влади, зростання безробіття, зокрема серед сільського населення;

- ✓ обмеження інтелектуальної свободи та проблеми захисту авторських прав, низький рівень якості освіти тощо.

Для забезпечення економічного зростання України необхідно сформуванню нову стратегію економічного та соціального розвитку, основними напрямками якої мають стати:

- ✓ формування інституційного середовища структурних трансформацій у національній економіці на основі системного підходу [3, с. 56];

- ✓ розвиток та підтримка наукоємних галузей з виробництвом продукції з високою часткою доданої вартості, реалізація програм підтримки інноваційно-інвестиційного виробництва у малому та середньому бізнесі;

- ✓ розробка державних стратегій та програм соціально-економічного розвитку, виходячи з пріоритету розвитку внутрішнього ринку та зниження показника залежності ВВП країни від зовнішньої торгівлі;

✓ формування нової регіональної політики на основі ефективного механізму використання потенціалу територій та у контексті зв'язку з цілісною програмою розвитку національної економіки;

✓ формування дієвої антимонопольної та антикорупційної політики;

✓ забезпечення економічної та інтелектуальної свободи, шляхом створення сприятливих умов для вільної наукової творчості та можливості реалізувати ідеї, як за рахунок приватного капіталу, так і за допомогою державних програм підтримки, дієвий захист інтелектуальної власності;

✓ забезпечення нової парадигми якості освіти, формування пріоритетів державної підтримки науково-дослідницької діяльності, формування прямого зв'язку між дійсними потребами ринку праці України та системою освіти.

Отже, успішна та послідовна реалізація сукупності всіх вищезазначених заходів дозволить сприяти економічному зростанню в Україні. Безпосередній механізм проведення необхідних для цього перетворень складний, передбачає поєднання широкого спектру заходів економічного і законодавчого характеру, а також активізації зусиль місцевих органів влади щодо формування виваженої продуктивної регіональної політики, стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу, створення ефективного міжрегіонального економічного простору.

1. Black Swans – Not Immigration, Low Taxes, Or Free Trade – Cause Long Run Economic Growth / Spencer P. Morrison // National Economics Editorial. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://nationaleconomicseditorial.com/2017/01/09/economic-growth>

2. CIA World Factbook. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.cia.gov/index.html>;

3. Мельник А. Структурна трансформація національної економіки України як чинник модернізації інституційного базису її розвитку / А. Мельник, А. Васіна // Журнал Європейської економіки. – 2009. – №1. – С. 37-58.